

AVALIKE TEENUSTE OSUTAMISEST (mõned mõtted)

**Kaimo Käärmann-Liive
Eesti Linnade Liit**

Riigihangete seadus

§ 14. Erandid

- (1) Käesolevas seaduses sätestatud korda ei ole hankija kohustatud rakendama, kui:

[...]

13) hankija sõlmib lepingu äriühinguga, mille kõik aktsiad või osad kuuluvad otseselt sellele hankijale või talle koos teiste hankijatega, või sihtasutusega, mille ainuasutaja on see hankija või mille kõik asutajad on see hankija koos teiste hankijatega ja mille tegevus on peamiselt seotud asjade müümise, teenuste osutamisega või ehitustööde tegemisega tema osanikuks või aktsionäriks või asutajaks olevatele hankijatele, tingimusel et see äriühing või sihtasutus on hankijale müüdavad asjad või asjade valmistamiseks, teenuste osutamiseks või ehitustööde tegemiseks vajalikud vahendid hankinud samas korras, nagu oleks käesolevast seadusest lähtuvalt pidanud hankima see hankija ise.

- Ehk siis lühidalt on need põhimõtted (võib jätta hanke korraldamata, kui need kõik on täidetud):

1. kui hankija kontrollib eraldiseisva juriidilise isikuna pakkujat nii, nagu ta kontrollib enda struktuuriüksust

- Ehk siis lühidalt on need põhimõtted (võib jätta hanke korraldamata, kui need kõik on täidetud):

2. oluline osa selle juriidilise isiku tegevusest on seotud asjade müümise, teenuste osutamise või ehitustööde tegemine hankijale (ehk siis ei tohi see linna poolt moodustatud äriühing tegeleda äriiga suures osas väljaspool seda linna)

- Ehk siis lühidalt on need põhimõtted (võib jätta hanke korraldamata, kui need kõik on täidetud):

3. see ettevõtte (struktuur), millelt tööd/teenused ilma hanget korraldamata tellitakse, peab ostma kõik tööd või teenused endale samadel tingimustel, mida kasutaks linn (ehk kui vaja, siis tehakse seda hankega)

- Kui 2008 need sätted seadustati, siis seletuskirjas on kirjas nii :[...]

muutmise eesmärgiks on täpsustada vastava erandi rakendamise aluseid.

Euroopa Kohtu lahenditest tuleneb, et *in-house* erandiga on tegemist siis, kui hankija kontrollib eraldiseisva juriidilise isikuna pakkujat nii, nagu ta kontrollib enda struktuuriüksust ja oluline osa selle juriidilise isiku tegevusest on seotud asjade müümise, teenuste osutamise või ehitustööde tegemine hankijale. Osaluse suurusel põhinev kriteerium on ebapiisav andmaks edasi erandi tegelikku tähendust.

- Aluse sellise erandi tegemiseks annab Euroopa Kohtus arutluse all olnud kohtuasi:

C-107/98 (nõ *Teckal case*)

ning sellele on järgnenud kümneid kohtuasju, mis teemat edasi arendavad, täpsustavad.

- Euroopa Kohus on tõesti tihti öelnud Komisjoni kaitseks seda* et kus võimalik, tuleb kasutada turgu, kuid kohus on just selles kohtuasjas C-107/98 (*Teckal case*) selgelt öelnud, kuidas võib üks KOV EL siseturul teenuseid pakkuda ilma hanget korraldamata nii, et see tegevus ei oleks vastuolus EL siseturu reeglitega. **EL-i poolt on võimalus olemas.** Ja see oli ka riigihangete seaduses olemas.
- * Komisjon üldiselt eelistab hankeid muudele võimalustele, kui *väga lihtsustatult teemale läheneda, aga sellest rohkem veidi hiljem*

Täna teeb ettekande (KOV
finantsautonoomia blokis)

Natalie Lubenets

Majandus- ja rahanduspeadirektoraat
Euroopa komisjon

kes muu hulgas tuletab meelde, et **Eesti peab järjest rohkem arvestama sellega, et EL puhul on tegemist majanduspiirkonnaga, kus arusaamad sotsiaalturu- majanduslikest valikutest on teistsugused** [kui Eestis].

- **Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktika alusel ei kuulu teenusekontsessioonid riigihanke-direktiivide kohaldamisalasse, kuid järgida tuleb Euroopa Liidu toimimise lepingu üldiseid põhimõtteid (diskrimineerimise keeld, võrdse kohtlemise põhimõte, läbipaistvus) ja hankijatel peab olema lubatud tellida teenuste osutamist kontsessiooni teel juhul, kui nad peavad seda parimaks asjaomase avaliku teenuse tagamise viisiks.**

Seda ka siis, kui teenuse realiseerimisega seotud risk on teenuse avalik-õigusliku olemuse tõttu väga väike, kuid kantakse üle tervikuna^[1].

^[1] 10. septembri 2009 aasta otsus kohtuasjas C-206/08, punktid 72–75.

Kohtuasi C-206/08

Riigihanked veevarustus-,
energeetika-, transpordi- ja
telekommunikatsioonisektoris –
**Veevarustuse ja kanalisatsiooni
avalik teenus** – Teenuste
kontsessioon – Mõiste – Asjaomase
teenuse osutamiselega seonduva riski
üleminek lepingupartnerile

Kohtuasi C-206/08

- 74 Teiselt poolt peab hankijatel olema lubatud heas usus tegutsedes tagada teenuste osutamine kontsessiooni teel juhul, kui nad peavad seda parimaks asjaomase avaliku teenuste tagamise viisiks ja seda ka siis, kui teenuse realiseerimisega seotud riisiko on väga väike.
- 75 **Pealegi ei oleks mõistlik nõuda kontsessiooni andvalt ametiasutuselt konkurentsitingimuste loomist ja asjaomases valdkonnas kohaldatavate õigusnormide tõttu selles sektoris juba olevast äririskist kõrgema riski tekitamist.**

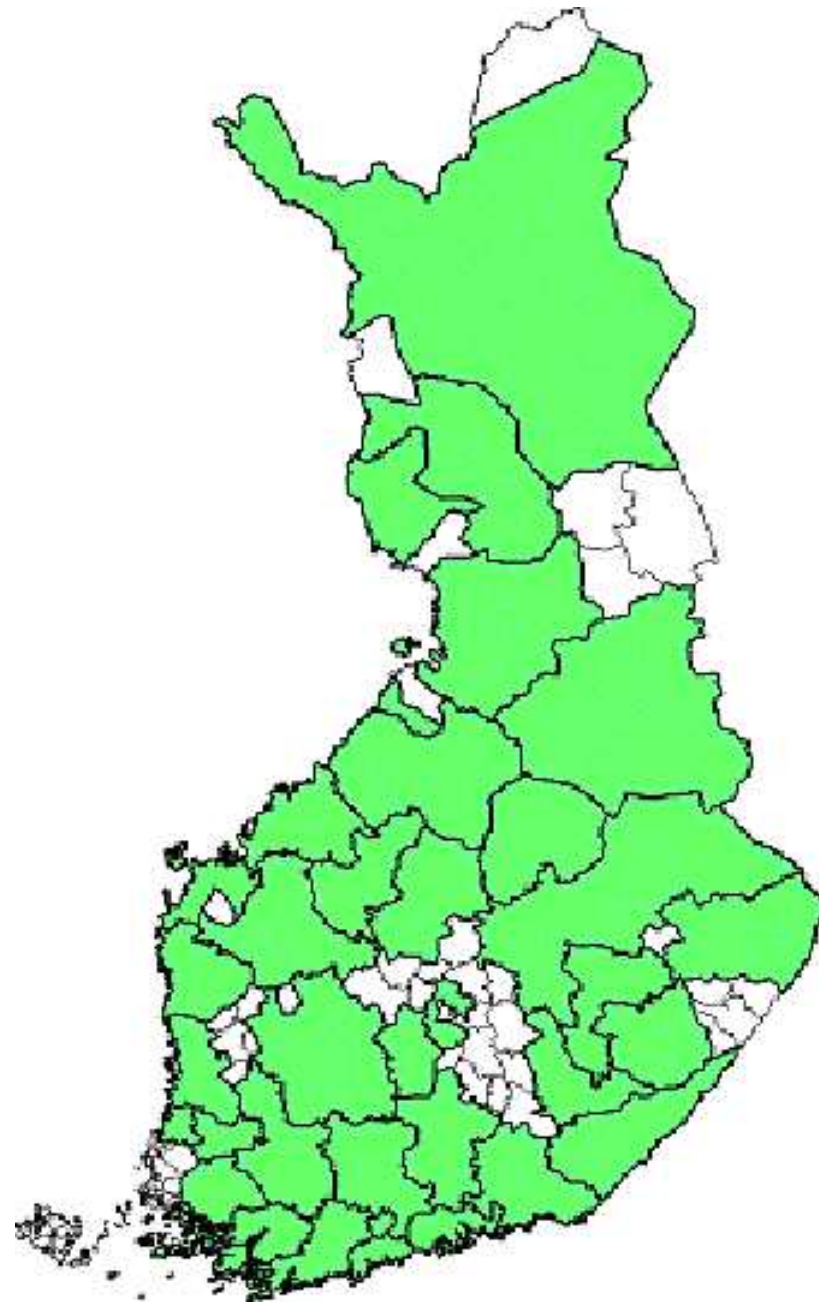
- Brüsselis EL Regioonide Komitee poolt 30. nov. korraldatud foorumil *Euroopa ühtse turu algatus* esinenud Euroopa Komisjoni siseturu ja teenuste voliniku Michel Barnier'i sõnul **ei avalda Komisjon mingit survet riikidele, kohalikele või piirkondlikele omavalitsustele avalike teenuse pakkumise vormi osas** (n. hangete korraldamine). Voliniku sõnul on see riikide enda valik, kuidas kodanikele avalike teenuste pakkumine tagada.

(Tõsi, EL-le väga palju jäätmeseaduse muudatuse ajal ka targu ei viidatud)

- Regionaalne aspekt – pakkuda kohapealsetele inimestele teostust ja tööd. Räägime inimesest, teenustest talle.
- Turg – oleme mõistetes täpsed
- Ühistransport, koolid, lasteaiad, raamatukogud, ... Mis järgmisena?
- 30-50% elanikele KOV ettevõtte, turult referentshind (*benchmark*)– DK, GER
- KOV üksuste liit – kaitseme KOV huve. Mida ütleb riik – kaitseme riigi huve/kaitseme ühe ettevõtte huve? (saime Tamme Auto seadus vol/ 2?)

- Kuhu läheb raha – kas see jääb Eestisse rikkust looma või Rootsi/Prantsusmaale/...?

- Näiteks osutavad või korraldavad Soomes munitsipaalomandis (ühele või mitmele kohalikule omavalitsusele kuuluvad) olevad ettevõtted jäätmekäitlusteenuseid enam kui 5 miljonile Soome elanikule (*järgm. sliadil oleval kaardil tähistatud **rohelistega***). Nende ettevõtete üle on tugev omanikujärelevalve ja kvaliteedikontroll.

Lootusetu olukord?
Rong (=kontroll) läinud?

- Nii ja naa

Buying Social

A Guide to Taking Account
of Social Considerations
in Public Procurement

Social Europe

Sotsiaalne ostmine

Juhend sotsiaalsete
kaalutluste arvestamiseks
riigihankes

Sotsiaalne Euroopa

Sotsiaalne ostmine
Juhend sotsiaalsete
kaalutluste arvestamiseks
riigihankes

Euroopa Komisjon

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste
peadirektoraat

Üksus D.2

Siseturu ja teenuste peadirektoraat

Üksus C.3

Käsikiri on valminud oktoobris 2010

Järgmised sotsiaalsed kaalutlused võivad hanke jaoks olulised olla

- *Töövõimaluste* edendamine
- *Inimväärse töö* edendamine
- *Sotsiaalsetele ja tööõigustele* vastavuse edendamine
- *Sotsiaalse kaasamise* toetamine ja sotsiaalmajanduslike organisatsioonide edendamine
- *VKEde* (väikese ja keskmise suurusega ettevõtted) edendamine [...].
- ...

Sotsiaalne ostmine

Juhend sotsiaalsete kaalutluste arvestamiseks riigihankes

[...] saab paljusid sotsiaalseid kaalutlusi kaasata ainult hankemenetluse teatud etappidesse. Lisaks peaksid ostjad iga menetluse puhul otsustama, millised sotsiaalsed kaalutlused on sõltuvalt lepingu sisust ja nende endi eesmärkidest hanke jaoks olulised. [lk 7]

TÄNAN!